

INTIMITEIT IN HET WOONZORGCENTRUM

1. INLEIDING

De beslissing nemen om te verhuizen naar een WZC is niet vanzelfsprekend. Vele zaken worden afgewogen vooraleer de beslissing valt. Dit ook voor wat intimiteit en seksualiteit betreft. Veel bewoners stellen zich immers de vraag : kan ik rekenen op mijn privacy? Verlies ik niet een stuk van mijn sociale leven en de contacten die daaruit voortvloeiden? De meeste bewoners wensen ook in het woonzorgcentrum de ruimte en tijd te krijgen voor intimiteit indien daar behoefte aan is.

Belangrijk is dat we als WZC onze bewoners op de hoogte stellen welk standpunt wij zelf innemen betreffende intimiteit en seksualiteit.

2. OPDRACHTVERKLARING

Deze verklaring meldt onderstaande :

- Onze woonzorgcentra stellen zich tot doel aan de bewoners de gelegenheid te bieden, om in een sfeer van rust en vriendschap, en met respect voor ieders persoonlijkheid, hun leven met elkaar te delen.
- Erg belangrijk bij ons is dat onze bewoners ten volle kunnen genieten van hun privacy (individuele kamer), en een zo groot mogelijke vrijheid, terwijl een ruim aanbod aan ontspanning waarbij zij zowel sociaal als cultureel verder kunnen ontwikkelen, nog meer zin kan geven aan hun leven.
- Wij wensen ook dat onze gebouwen en lokalen blijven beantwoorden aan de eisen van comfort en veiligheid, dat de maaltijden gezond, afwisselend en smakelijk zijn, en dat de noodzakelijke verpleegkundige en paramedische zorgen worden toegediend met kennis van zaken en met het oog op de gezondheid en het welzijn van onze bewoners.

2.1 Een sfeer van rust en vriendschap – respect voor ieders persoonlijkheid – leven met elkaar te delen.

De oudere verlangt meer en meer naar bevestiging, troost, warmte, romantiek en geborgenheid. Een oudere kan nog steeds genieten van seksualiteit, een uitspraak van een oudere hierbij is : “vrijen op mijn leeftijd is zoals wandelen, het gaat wat langzamer, je zoekt de gemakkelijkste weg, maar het blijft een aangename bezigheid”. Het is niet zo dat dit hoofdstuk zomaar kan worden afgesloten wanneer men verhuist naar een woonzorgcentrum.

In het woonzorgcentrum ligt de situatie alleen iets moeilijker dan in de thuissituatie, belangrijk hier is het bespreekbaar maken. Om het bespreekbaar te maken, is het noodzakelijk te aanvaarden dat de behoefte en de wens tot intimiteit ook op hoge leeftijd blijven bestaan. Het is niet zo dat met de leeftijd de behoefte aan

seksualiteit verdwijnt. Seksuele activiteiten omvatten veel meer dan alleen maar een lichamelijk gebeuren met coïtus tot gevolg, het is ook tegen elkaar aan liggen, elkaar aanraken, strelen en kussen zonder coïtus tot gevolg. Daarnaast is er ook nog de psychische beleving mogelijk, het zogenaamde gevoel van "vlinders in de buik" of "met je hoofd in de wolken zijn".

2.2 Genieten van privacy – een zo groot mogelijke vrijheid – sociaal verder ontwikkelen – meer zin geven aan hun leven.

In relationeel verband zien we dat nogal wat ouderen alleenstaand zijn vooraleer ze verhuizen naar een woonzorgcentrum. Bij opname in een woonzorgcentrum wordt de oudere opnieuw geconfronteerd met een sociale omgeving waardoor er de mogelijkheid bestaat tot het aangaan van nieuwe relaties en de wil kan groeien tot een nieuwe beleving van seksualiteit. Buiten relationeel verband kan het uiteraard ook niet uitgesloten worden dat de oudere eveneens behoefte heeft aan seksuele activiteiten zoals : masturbatie, het bekijken van erotische films, e.a.

Los van alle beperkende factoren die de intimiteit en seksualiteit kunnen bemoeilijken op deze leeftijd, dienen we er ons van bewust te zijn dat onze bewoners, evenzo als wijzelf, dit wensen te beleven in de privacy van een gesloten kamer of rustige plaats, uit het oog van medebewoners en medewerkers.

In ons woonzorgcentrum is er mogelijkheid tot privacy doordat wij geen meerpersoonskamers aanbieden. Er is echter wel het risico dat iemand binnenkomt zonder echte waarschuwing, hieromtrent dienen concrete afspraken gemaakt te worden welke dan ook worden nageleefd om de privacy te garanderen.

2.3 Met het oog op de gezondheid en het welzijn van onze bewoners.

Vele bewoners van WZC hebben nog seksuele behoeften. Dikwijls ziet men zelfs een verbetering van de algemene gezondheidstoestand en het welzijn van de bewoners wanneer deze behoeften vervuld worden door b.v. het aangaan van een nieuwe relatie. Toch zijn er een aantal belemmeringen die dit welzijn beïnvloeden :

- Het gebrek aan concrete afspraken omtrent toegelaten seksuele activiteiten in het WZC.
- De familie, de kinderen van bewoners hebben het dikwijls heel moeilijk om de seksuele activiteiten van hun ouders onder ogen te zien en reageren er vaak ongepast op zodat de bewoner zich slecht gaat voelen bij deze activiteiten. Ze verminderen het bezoek of willen dat hun moeder of vader verplaatst wordt van afdeling of verhuizen ze zelfs naar een ander WZC.

- Conflicten – jaloezie bij medebewoners waardoor de bewoner zich ook belemmerd voelt.
- Het risico van falen dat een relatie inhoudt. Het pijnlijke hier is dat de bewoner steeds geconfronteerd blijft worden met deze mislukte relatie omdat men immers “onder hetzelfde dak” blijft wonen.

3. CONCRETE AFSPRAKEN OMTRENT SEKSUELE ACTIVITEITEN IN HET WZC

- Alles begint met het respecteren van de privacy van de bewoner : we kloppen steeds en wachten het antwoord af alvorens binnen te gaan.
- Wij dienen het recht op seksuele activiteiten van elk van onze bewoners te respecteren binnen het kader van wat maatschappelijk aanvaard is bij andere volwassenen. Doch respect opbrengen voor iemands recht op seksuele activiteiten is niet louter een individueel recht maar ook de naaste omgeving heeft rechten.
- Wij tolereren van onze bewoners niet meer, maar ook niet minder dan wat we van anderen en onszelf verwachten.
- Seksuele activiteiten, binnen de relatie van twee mensen, op vrijwillige basis en niet storend voor de omgeving worden ook aanvaard binnen de muren van onze WZC.
- Individuele seksuele activiteiten worden ook gerespecteerd zolang de bewoner deze beleeft binnen zijn eigen intimiteit en ze niet storend zijn voor de anderen.
- Storende uitingen van seksuele aard (b.v. masturbatiegedrag in de leefruimte, naakt rondlopen in de gang) worden niet getolereerd, hier wordt op een respectvolle wijze tegen opgetreden. We treden dus niet bestraffend op naar de bewoner toe maar eerder op een kordate begeleidende manier. Indien dit blijft voortduren, dient de leidinggevende contact op te nemen met de huisarts om te achterhalen of er meerdere factoren (b.v. dementie) een rol spelen.
- Ook de medewerker heeft rechten. Het tolerantieniveau van iedere medewerker is anders, doch wanneer men consequent is in het stellen van grenzen, kunnen veel problemen vermeden worden. Een knuffel geven/ontvangen moet kunnen. Ongewenste intimiteiten hoeven niet getolereerd te worden, men meldt ze onmiddellijk aan de rechtstreeks leidinggevende. Deze laatste zal dan in een gesprek met de bewoner uitleggen dat dit gedrag niet getolereerd wordt in de organisatie. De reden waarom dit gesprek gevoerd wordt door de leidinggevende is dat deze geen directe zorgopdracht heeft waardoor de emotionele afstand naar de bewoner groter is dan die van de medewerker die dagelijks zorg biedt aan de bewoner. Indien de medewerker zelf dit gesprek zou

aangaan, bestaat het risico op het aanbieden van emotioneel geladen zorg na het gesprek.

4. BESLUIT

Wij wensen als organisatie dit thema bespreekbaar te maken zodat afdelingen als team samen kunnen praten rond het beleven van seksuele activiteiten bij bewoners. We dienen te leren van elkaar hoe we het beste reageren op de diverse situaties. We hebben vastgelegd wat we tolereren binnen onze organisatie, op deze wijze kan een bepaald probleem dan ook bespreekbaar gemaakt worden naar de bewoners en familie toe.

In samenspraak met zowel de medewerkers, de bewoner als zijn familie kunnen we op een respectvolle manier – in een huiselijke sfeer de bewoner zijn recht op zowel privacy als seksuele activiteiten waarmaken.